

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ - ШТИП
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

ISSN 1857-7059

ГОДИШЕН ЗБОРНИК

2015

YEARBOOK

2015

ГОДИНА 6

VOLUME VI

GOCE DELCEV UNIVERSITY - STIP
FACULTY OF PHILOLOGY

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ – ШТИП
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

ГОДИШЕН ЗБОРНИК
2015
YEARBOOK

ГОДИНА 6

VOLUME VI

GOCE DELCEV UNIVERSITY – STIP
FACULTY OF PHILOLOGY

**ГОДИШЕН ЗБОРНИК
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ
YEARBOOK
FACULTY OF PHILOLOGY**

За издавачот:

Проф д-р Драгана Кузмановска

Издавачки совет

проф. д-р Саша Митрев
проф. д-р Блажо Боев
проф. д-р Лилјана Колева-Гудева
проф. д-р Виолета Димова
проф. д-р Јованка Денкова
проф. д-р Билјана Ивановска
доц. д-р Нина Даскаловска
проф. д-р Махмут Челик
доц. д-р Ранко Младеноски
м-р Ристо Костуранов

Редакциски одбор

проф. д-р Јованка Денкова
проф. д-р Виолета Димова
проф. д-р Луси Караниколова
проф. д-р Толе Белчев
проф. д-р Билјана Ивановска
доц. д-р Марија Кусевска
доц. д-р Нина Даскаловска
доц. д-р Марија Кукубајска
доц. д-р Драгана Кузмановска
виш лектор м-р Снежана Кирова
м-р Весна Коцева

Главен уредник

доц. д-р Светлана Јакимовска

Одговорен уредник

доц. д-р Ева Ѓорѓиевска

Јазично уредување

Даница Гавриловска-Атанасовска
(македонски јазик)
лектор м-р Биљана Петковска
(англиски јазик)

Техничко уредување

Славе Димитров

Редакција и администрација
Универзитет „Гоце Делчев“–Штип
Филолошки факултет
ул. „Крсте Мисирков“ 10-А
п. фах 201, 2000 Штип
Р. Македонија

Editorial board

Prof. Sasa Mitrev, Ph. D.
Prof. Blazo Boev, Ph. D.
Prof. Liljana Koleva Gudeva, Ph. D.
Prof. Violeta Dimova, Ph. D.
Ass. Prof. Jovanka Denkova, Ph. D.
Ass. Prof. Biljana Ivanovska, Ph. D.
Docent Nina Daskalovska, Ph.D.
Docent Mahmut Celik, Ph.D.
Docent Ranko Mladenoski, Ph.D.
Risto Kosturanov, M. A.

Editorial staff

Ass. Prof. Jovanka Denkova, Ph. D.
Prof. Violeta Dimova, Ph. D.
Ass. Prof. Lusi Karanikolova, Ph. D.
Ass. Prof. Tole Belcev, Ph. D.
Ass. Prof. Biljana Ivanovska, Ph. D.
Docent Marija Kusevska, Ph.D.
Docent Nina Daskalovska, Ph.D.
Docent Marija Kukubajska, Ph.D.
Docent Dragana Kuzmanovska, Ph.D.
Senior Lecturer Snezana Kirova, M.A.
Vesna Koceva, M.A.

Managing editor

Docent Svetlana Jakimovska, Ph.D.

Editor in chief

Docent Eva Gjorgjievska, Ph.D.

Language editor

Danica Gavrilovska-Atanasovska
(Macedonian)
Lecturer Biljana Petkovska, M.A.
(English)

Technical editor

Slave Dimitrov

Address of the editorial office

Goce Delcev University – Stip
Faculty of philology
Krste Misirkov 10-A
PO box 201, 2000 Štip,
R. of Macedonia

СОДРЖИНА CONTENTS

Јазик

д-р Марија ЛЕОНТИЌ ПОТЕКЛЮ, АДАПТАЦИЈА И СЕМАНТИКА НА ТУРСКИОТ СУФИКС -лак /-lik/ (-lik, -lik, -luk, -lük) ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК Marija LEONTIC, Ph. D. ORIGIN, ADAPTATION AND SEMANTICS OF THE TURKISH SUFFIX -лак /-lik/ (-lik, -lik, -luk, -lük) IN TURKISH AND MACEDONIAN LANGUAGE	11
Делфина ЈОВАНОВА НИКОЛЕНКО д-р Луси КАРАНИКОЛОВА-ЧОЧОРОВСКА СЕМАНТИКАТА НА ЈАЗИКОТ ВО РУБРИКАТА „САКАМ ДА КАЖАМ“ ВО ДНЕВНИОТ ВЕСНИК „ВЕСТ“ Delfina JOVANOVA NIKOLENKO I Lusi KARANIKOLOVA – COCOROVSKA, PhD THE SEMANTICS OF THE LANGUAGE IN THE RUBRIC „SAKAM DA KAZAM“ IN THE DAILY NEWSPAPER „VEST“	21
д-р Јаготка СТРЕЗОВСКА д-р Билјана ИВАНОВСКА ЛИНГВИСТИЧКИ ОСВРТ КОН ТУЃИТЕ ЗБОРОВИ И ЗАЕМКИТЕ ВО СТРУЧНИОТ ЛЕКСИЧКИ ФОНД НА ЈАЗИКОТ д-р Jagotka STREZOVSKA, PhD д-р Biljana IVANOVSKA, PhD LINGUISTIC REVIEW TOWARDS FOREIGN AND LOANWORDS IN THE PROFESSIONAL LEXICAL LANGUAGE FOND.	29
м-р Наталија ПОП ЗАРИЕВА м-р Крсте ИЛИЕВ ВЛИЈАНИЕТО НА ИНТЕРНЕТОТ ВРЗ ЈАЗИЧНАТА КУЛТУРА, КОГНИТИВНИОТ И АКАДЕМСКИОТ РАЗВОЈ НА МЛАДИТЕ Natalija POP ZARIEVA Krstel ILIEV THE INFLUENCE OF THE INTERNET ON THE LANGUAGE CULTURE, THE COGNITIVE AND ACDEMIC DEVELOPMENT OF THE YOUNG	39
м-р Македонка ДОДЕВСКА д-р Веселинка ЛАБРОСКА ПРЕГЛЕД НА ЛЕКСИКАТА НА ОВЧЕПОЛСКИОТ ДИЈАЛЕКТ И НА СЛОВЕНЕЧКОГОРИШКИОТ (ГОРИЧАНСКИ) ДИЈАЛЕКТ СПОРЕД ПОТЕКЛОТО Makedonka DODEVSKA, Mr. Veselinka LABROSKA, Ph. D. THE REVIEW OF THE LEXICAL VOCABULARY OF THE OVCHE POLE DIALECT AND SLOVENIAN GORISHKI – GORICHANSKI DIALECT	47

д-р Билјана ИВАНОВСКА д-р Марија КУСЕВСКА д-р Нина ДАСКАЛОВСКА м-р Татјана УЛАНСКА д-р Лилјана МИТКОВСКА Моника ЦЕНОВА Викторија КРСТЕВСКА ПРОЕКТОТ „УЛОГАТА НА ЕКСПЛИЦИТНИТЕ ИНСТРУКЦИИ ЗА СТЕКНУВАЊЕ ПРАГМАТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА ПРИ УЧЕЊЕТО АНГЛИСКИ И ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК“ И НЕГОВО ПРЕТСТАВУВАЊЕ	53
д-р Марија КУСЕВСКА УЛОГАТА НА МОДАЛНИТЕ ГЛАГОЛИ КАКО УБЛАЖУВАЧИ ВО АНГЛИСКИОТ И ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК Marija Kusevska USE OF MODAL VERBS FOR MITIGATION IN ENGLISH AND MACEDONIAN	61
д-р Светлана ЈАКИМОВСКА МЕТОДИ НА ТЕРМИНОЛОШКАТА РАБОТА Svetlana JAKIMOVSKA, Ph. D. TERMINOLOGY METHODS	71
д-р Даринка МАРОЛОВА д-р Драгана КУЗМАНОВСКА ПОВЕКЕЗНАЧНОСТ ВО МАКЕДОНСКИОТ И ВО ГЕРМАНСКИОТ ЈАЗИК Darinka, MAROLOVA Dragana KUZMANOVSKA AMBIGUITY IN MACEDONIAN AND IN GERMAN LANGUAGE	81
Assist. Prof. Marija EMILIJA KUKUBAJSKA, PhD Tatjana Plievska, M.A. candidate A FABIAN SOCIETY, FRANKFURT SCHOOL: UTOPIA, DYSTOPIA, “REALITY”	91
Катерина, СТОЈАНОВСКА д-р Марија, КУСЕВСКА ПИЦИН И КРЕОЛСКИ ЈАЗИК Katerina, STOJANOVSKA Docent Marija, KUSEVSKA PhD. PIDGIN AND CREOLE LANGUAGE	103
<i>----- Книжевност -----</i>	
м-р Марија КРСТЕВА м-р Драган ДОНЕВ ТЕМАТСКИТЕ ПРЕОКУПАЦИИ ВО „ДОЛГА ЦРНЕЧКА ПЕСНА“ НА РИЧАРД РАЈТ Marija Krsteva Dragan Donev THEMATIC PREOCCUPATIONS IN RICHARD WRIGHT’S „LONG BLACK SONG“	113

д-р Ранко МЛАДЕНОСКИ д-р Толе БЕЛЧЕВ МАКЕДОНСКИ ПОЕМИ И ЕПОВИ ЗА НАЈСЛАВНИОТ МАКЕДОНСКИ КРАЛ Ranko Mladenoski, Ph. D. Tole Belcev, Ph. D. MACEDONIAN POEMS AND EPICS ABOUT THE MOST FAMOUS MACEDONIAN KING	119
Пацка ТАСЕВА д-р Толе БЕЛЧЕВ ЕСТЕТСКАТА ФУНКЦИЈА НА СИМБОЛОТ ВО „БЕЛИ МУГРИ“ ОД РАЦИН Paska TASEVA Tole BELCEV, Ph. D. AESTHETIC FUNCTION OF SYMBOLS IN “WHITE DAWNS” BY RACIN.....	131
д-р Луси КАРАНИКОЛОВА-ЧОЧОРОВСКА ПОРТРЕТИРАЊЕ ПРЕКУ ДЕСКРИПЦИЈА (За портретите на Францка и Лојзе во романот „На пругорнината“ од Иван Цанкар) Lusi Karanikolova – Cocorovska, PhD PORTRAYAL THROUGH DESCRIPTION (About the portrayals of Francka and Lojze in the novel “Na prugorninata“ by Ivan Cankar)	141
Сања СПАСКОВА д-р Толе БЕЛЧЕВ НАРАТОРИТЕ И ФОКАЛИЗАТОРИТЕ ВО РОМАНОТ „СМРТТА НА ДИЈАКОТ“ ОД ДРАГИ МИХАЈЛОВСКИ Sanja Spaskova Tole Belcev, Ph. D. NARRATORS AND FOCALIZERS IN THE NOVEL ‘THE DEATH OF THE NOVICE’ BY DRAGI MIHAJLOVSKI	151
д-р Јованка ДЕНКОВА ИЗМИСЛУВАЊЕ ИЛИ РЕАЛНОСТ НА ДЕТСКИОТ СВЕТ Jovanka DENKOVA, Ph.D. FANTASY OR REALITY OF THE CHILD’S WORLD	161
д-р Ева ЃОРЃИЈЕВСКА Canone inverso или за уметноста и бескрајот (критички осврт на романот од Паоло Мауренсиг) Eva GJORGJIEVSKA, PhD Canone inverso or the art and the infinity (Critical review on the novel of Paolo Maurenzig).....	169
Данче СТЕФАНОВСКА д-р Толе БЕЛЧЕВ НАРАТОРИТЕ ВО „ЌЕРКАТА НА МАТЕМАТИЧАРОТ“ ОД ВЕНКО АНДОНОВСКИ Danche STEFANOVSKA Tole BELCEV, Ph. D. NARRATORS IN „THE DAUGHTER OF THE MATHEMATICIAN” BY VENKO ANDONOVSKI	175

д-р Ева ЃОРЃИЕВСКА м-р Јована КАРНИКИЌ КАРЛО ГОЛДОНИ И РЕФОРМАТА НА ИТАЛИЈАНСКИОТ ТЕАТАР Eva GJORGJEVSKA, PhD Jovana KARANIKIKJ, MA CARLO GOLDONI AND THE REFORM OF ITALIAN THEATER	185
м-р Крсте ИЛИЕВ м-р Наталија ПОП ЗАРИЕВА ИСКУШЕНИЕТО И СПАСЕНИЕТО ВО СЕР ГАВЕЈН И ЗЕЛЕНИОТ ВИТЕЗ Krste ILIEV Natalija POP ZARIEVA TEMPTATION AND SALVATION IN SIR GAWAIN AND THE GREEN KNIGHT	191
м-р Милена РИСТОВА-МИХАЈЛОВСКА ЕДНО ДРАМСКО ЧИТАЊЕ НА БАЛКАНОТ ВО „СЛОВЕНСКИОТ КОВЧЕГ“ НИЗ БЕЛА, ЛИКОТ-НОМАД Milena RISTOVA-MIHAILOVSKA, MA DRAMA READING OF THE BALCAN PENINSULA IN ‘SLAV CASKET’ THROUGH BELA, THE NOMAD CHARACTER	197
Проф. д-р Луси КАРНИКОЛОВА-ЧОЧОРОВСКА ДЕСКРИПТИВНИТЕ „СЛИКИ“ ВО РОМАНОТ „СЕЛИДБИ“ ОД МИЛОШ ЦРЊАНСКИ Lusi KARANIKOLOVA – COCOROVSKA, PhD DESCRIPTIVE “PICTURES“ IN THE NOVEL “SELIDBI“ BY MILOS CRNJANSKI	207

Дидактика

м-р Биљана ИВАНОВА д-р Драгана КУЗМАНОВСКА м-р Снежана КИРОВА м-р Татјана УЛАНСКА ЗОШТО ДА СЕ УЧАТ СТРАНСКИТЕ ЈАЗИЦИ? Biljana Ivanova, M.A. Dragana Kuzmanovska PhD. Snezana Kirova M.A. Tatjana Ulanska M.A. WHY LEARNING FOREIGN LANGUAGES?	223
Магдалена БАТЕВСКА д-р Нина ДАСКАЛОВСКА ЗА КОМПЛЕКСНОСТА НА ИЗУЧУВАЊЕ НОВИ ЗБОРОВИ ВО НАСТАВАТА ПО СТРАНСКИ ЈАЗИЦИ Magdalena BATEVSKA Nina DASKALOVSKA ON THE COMPLEXITY OF LEARNING NEW WORDS IN ENGLISH LANGUAGE INSTRUCTION	229

Марија КУЛАКОВА д-р Нина ДАСКАЛОВСКА ИНТЕГРИРАЊЕ НА МОДЕРНАТА ТЕХНОЛОГИЈА ВО НАСТАВАТА ПО АНГЛИСКИ ЈАЗИК Marija Kulakova Nina Daskalovska, Ph.D. INTEGRATING MODERN TECHNOLOGY INTO ENGLISH LANGUAGE TEACHING	239
м-р Марија Тодорова м-р Весна Коцева АНКСИОЗНОСТ ВО НАСТАВАТА ПО СТРАНСКИ ЈАЗИК Marija, Todorova Vesna, Kocева FOREIGN LANGUAGE CLASSROOM ANXIETY	253
д-р Виолета ДИМОВА д-р Махмут ЧЕЛИК Умит СУЛЕЈМАНИ ИСТРАЖУВАЧКИТЕ МЕТОДИ И ТЕХНИКИ – ОСНОВЕН УСЛОВ ЗА ОСТВАРУВАЊЕ НА КОГНИТИВНАТА НАСТАВА ВО ПАРАЛЕЛНИТЕ СО ТУРСКИ НАСТАВЕН ЈАЗИК Violeta DIMOVA, Ph. D Mahmut CELIK, Ph. D Umit SULEIMANI RESEARCH METHODS AND TECHNIQUES – MAIN CONDITION FOR COGNITIVE EDUCATION IN CLASSES WITH INSTRUCTION IN TURKISH LANGUAGE	259
Анжела НИКОЛОВСКА ИНТЕГРИРАЊЕ НА ВОКАБУЛАРОТ ВО НАСТАВАТА ПО СТРАНСКИ ЈАЗИЦИ Anzela NIKOLOVSKA INTEGRATION OF VOCABULARY INSTRUCTION INTO FOREIGN LANGUAGE TEACHING	265
д-р Билјана ИВАНОВСКА „BLENDED LEARNING“ КАКО МЕТОД ВО ИЗУЧУВАЊЕТО СТРАНСКИ ЈАЗИК ВО СТРУКА Biljana IVANOVSKA, Ph. D. BLENDED LEARNING“ AS A METHOD WHILE LEARNING A FOREIGN LANGUAGE	273

д-р Билјана ИВАНОВСКА¹
д-р Марија КУСЕВСКА¹
д-р Нина ДАСКАЛОВСКА¹
м-р Татјана УЛАНСКА¹
д-р Лилјана МИТКОВСКА²
Моника ЦЕНОВА³
Викторија КРСТЕВСКА³

ПРОЕКТОТ „УЛОГАТА НА ЕКСПЛИЦИТНИТЕ ИНСТРУКЦИИ ЗА СТЕКНУВАЊЕ ПРАГМАТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА ПРИ УЧЕЊЕТО АНГЛИСКИ И ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК“ И НЕГОВО ПРЕТСТАВУВАЊЕ

Апстракт: Приложениов труд има за цел да го претстави проектот под наслов „Улогата на експлицитните инструкции за стекнување прагматичка компетенција при учењето англиски и германски јазик“, кој беше пријавен на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, преку Фондот за научноистражувачка работа на именуваниот Универзитет. Во наставата по странски јазици одамна како главна цел се наведува оспособувањето на изучувачите успешно да комуницираат на јазикот што го изучуваат. Следбениците на комуникативниот метод нагласуваат дека не е доволно познавање на вокабуларот и граматичките структури на јазикот што се изучува (J2). Тие треба да се оспособат да прават правилен избор на јазичните средства во зависност од соговорникот и односот што го имаат со него. Имајќи ја предвид ваквата цел на наставата по странски јазици, прагматиката би требало да зазема важно место во неа. За жал, таа и понатаму останува на маргините на наставата по странски јазици. Во учебниците е застапена само толку колку што е неопходно да не се обвинат авторите дека не го следат модерниот приод кон јазикот и дека и понатаму цврсто се држат за традиционалниот начин на учење на јазикот во којшто граматиката е на прво место, учењето на вокабуларот на второ, и по малку од останатите области, вклучувајќи ја и прагматиката.

Клучни зборови: прагматика, комуникација, странски јазик, дискурс, индиректно изразување, говорни чинови, учтивост.

---

¹ Филолошки факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип

² Факултет за странски јазици, ФОН универзитет - Скопје.

³ Студент на втор циклус студии, Филолошки факултет, УГД - Штип.

Abstract: This paper focuses on the presentation of the research project on the role of explicit instructions for developing pragmatic competence in learning foreign languages (English and German). It was motivated by the importance of pragmatic knowledge which allows learners to adequately communicate in the target language.

The participants of the project will be students of English and German at intermediate and advanced level of language proficiency (B1, B2 and C1). Prior to their engagement, students will undergo tests for general language proficiency. Specific tasks for describing the pragmatic characteristics of their interlanguage will also be administered.

Students' pragmatic competence will be analysed on the basis of their realization of the speech acts of requesting, apologizing and complaining. The project anticipates development of learning modules for these speech acts that will be placed on the Internet, and that respondents will have to work through. The analysis of the learners' pragmatic competence after studying the modules will show us to what extent explicit instruction can reinforce their communication ability. The research will include contrastive analysis of the speech acts, design of instruments for pragmatic competence assessment, design of learning modules for developing pragmatic competence as well as analysis of the effects these modules will have on the improvement of the learners' communication skills. To make the results accessible to the wider public, the project envisions publication of a book and organization of a conference for all stakeholders interested in the improvement of foreign language learning and teaching.

Key words: *pragmatics, communication, foreign language, discourse, indirect expression, speech acts, politeness.*

1. Предмет и цел на истражување

Да се има прагматичка компетенција значи соговорникот да може да навлезе подлабоко од буквалното значење на она што е кажано или напишано за да разбере што сака говорителот да каже, да ги разбере неговите претпоставки или намери, како и неговото јазично однесување. Изучувачите на J2 треба да можат да разбираат на кого се однесува кажаното, да ја разбираат структурата на дискурсот, индиректното значење, ублажувањето и засилувањето на исказите и сл. Разбирањето на прагматичкото значење може да претставува проблем за изучувачите, бидејќи тоа не е секогаш очигледно, а изучувачите не располагаат со доволно прагматичко знаење за да можат да го интерпретираат однесувањето на нивните соговорници. Во недостаток на прагматичко знаење во поглед на J2, изучувачите може да го искористат она со што веќе располагаат, т.е. со нивното искуство од J1. Меѓутоа, многу често прагматичките норми на J1 и на J2 се разликуваат, што доведува до неуспешна комуникација.

2. Предуслови за стекнување прагматичка компетенција

За да стекнат прагматичка компетенција, изучувачите треба да знаат:

1. Пправилно да ги формулираат говорните чинови - Говорните чинови се она што го правиме со зборовите да постигнеме одредена цел: замолување, поканување, одбивање, извинување, давање комплименти, приговарање, согласување, несогласување и сл.

2. Да ги применуваат принципите на учтивото однесување во јазикот што го изучуваат и како да ги применуваат различните стратегии за реализација на говорните чинови во зависност од односот помеѓу говорителот и соговорникот, општественото растојание помеѓу нив, ситуацијата и културата.
3. Да го интерпретираат индиректното однесување на говорителите и да го декодираат имплицитното значење на нивните искази.

Стекнувањето прагматичка компетенција е особено тешко кога јазикот се изучува во средина во која тој не е средство за секојдневна комуникација, бидејќи изучувачите не добиваат доволно инпут кој ќе им овозможи да ги согледаат прагматичките принципи кои важат во соодветното општество. Оттука, инструкциите кои професорите им ги даваат се од неизмерна важност.

3. Цели на проектот

Овој проект има две главни цели:

- A) да го истражи влијанието на експлицитните инструкции врз стекнувањето прагматичка компетенција од страна на изучувачите на странски јазици;
- B) да ја утврди улогата на интернетот како платформа за изучување на странските јазици.

Поконкретно, проектот ќе го истражува следното:

- реализацијата на говорните чинови за замолување, извинување и приговарање во меѓујазикот на изучувачите на англискиот и на германскиот јазик;
- споредување на реализацијата на овие говорни чинови во изворниот јазик и во јазикот на неродените говорители;
- определување на причините кои доведуваат до прагматички неуспех во комуникацијата на неродените говорители;
- влијанието на експлицитните инструкции за подобрување на прагматичката компетенција на изучувачите на англискиот и германскиот јазик како странски;
- улогата на интернетот како медиум за учење странски јазици.

4. Испитаници

Во проектот се вклучени изучувачи на англискиот и германскиот јазик на средно до напредно ниво. Пред да бидат вклучени во процесот на истражување, ќе биде определено нивното општо ниво на познавање на странскиот јазик и прагматичките карактеристики на нивниот меѓујазик.

5. Реализацијата на проектот

Проектот се одвива во следните фази:

A) **Разгледување на досегашните истражувања** за развивање прагматичка компетенција кај изучувачите на англиски и на германски како странски јазици, со посебен осврт на контрастивните проучувања. Анализата на досегашните истражувања од областа на меѓукултурната прагматика ќе ни овозможат да ги дефинираме елементите коишто изучувачите треба да ги усвојат за да можат

соодветно да комуницираат на јазикот што го изучуваат. Во светот досега се извршени многу истражувања на говорните чинови во англискиот јазик (Beebe, Takahashi & Uliss-Weltz, 1990; Bergman & Kasper, 1993; Blum-Kulka, House, & Kasper, 1989; Caffi, 2007; Czerwionka, 2012; Deutschmann, 2003; Economidou-Kogetsidis, 2013; Ishihara & Cohen, 2010; Kasper & Rose, 2002; Kádár & Bargiella-Chiappini, 2011; Ogiemann, 2009; и др.) и во германскиот јазик (Gethman, 1982; Geissner, 1975; Hoffmann, 2000; Levinson, 1983/2000; Meibauer 1999; и др.). Кај нас до сега се извршени повеќе контрастивни проучувања на говорните чинови во англискиот и во македонскиот јазик (Кусевска, 2012; Митковска, Кусевска, Бужаровска, 2013; Трајкова, Кусевска, Нешковска и Смичковска, 2014), и во германскиот и македонскиот јазик (Бојковска, 2011; Бојковска, 2011б; Гацов, 1995; и др.).

Б) Креирање на инструменти соодветни за оценување на прагматичката компетенција на изучувачите на Ј2. За определување на општото ниво на странскиот јазик ќе се користат тестови присутни на нашиот пазар. За испитување на прагматичката компетенција ќе се користи Прашалник за дискурсна анализа (Discourse Completion Task, DCT), како и снимени разговори и дискусии помеѓу испитаниците.

В) Избор на студенти-учесници во проектот за англискиот и германскиот јазик за кои ќе се врши истражувањето. Сите студенти ќе ги направат тестовите за општо познавање на јазикот, Прашалникот за дискурсна анализа и ќе учествуваат во разговори и дискусии кои ќе бидат снимени. Резултатите од тестирањата ќе ни го покажат општото јазично ниво на испитаниците и прагматичките карактеристики на нивниот јазик. Определувањето на прагматичките карактеристики на меѓујазикот на испитаниците ќе го направиме со консултации на родени говорители на јазиците кои ќе се испитуваат. За оваа цел се надеваме да развиеме соработка со Британскиот совет, Американската амбасада, Мировниот корпус, Канцеларијата на Гете институтот во Скопје, Одделот за култура при Амбасадата на Германија во Скопје, Германската читалница при НУБ „Св. Климент Охридски“ во Скопје, со Институтот за германско-македонски односи, со Катедрите по германски јазик во Р. Македонија, како и со Здружението за македонско-германско пријателство во Битола.

Г) Определување на прагматичките карактеристики кои ќе бидат предмет на истражување. Во оваа фаза ќе ги издвоиме оние карактеристики на формулирање на горенаведените говорни чинови кои родените говорители ги користат, а изучувачите ретко или воопшто не ги користат. Врз основа на нив ќе го составиме силабусот за модулите кои ќе бидат поставени на е-учење.

Д) Креирање модули на е-учење за развивање на прагматичката компетенција на изучувачите. Модулите ќе се состојат од два типа активности: активности за подигнување на свесноста на изучувачите за значењата кои се пренесуваат преку јазичните средства кои родените говорители ги користат и активности кои ќе им овозможат на изучувачите тие да ги формулираат говорните чинови во зависност од контекстот, ситуацијата, соговорниците, емоционалното расположение и сл. За изработка на модулите ќе се користат корпуси на соодветните јазици, видео клипови, драми, блогови, имејли и сл.

Г) **Упатување на студентите-учесници во проектот** и креирање на временска рамка во којашто тие ќе треба да ги изработат модулите поставени на е-учење. Нивната работа се очекува во најголем дел да биде самостојна. Но ќе бидат предвидени и неколку заеднички сесии на кои ќе се разгледува тековната работа, проблеми до кои може да дојде, нивните сугестии и сл.

Е) **Определување на инструментите за евалуација** на прагматичката компетенција на изучувачите по изработката на модулите. Целта на инструментите кои ќе бидат употребени во оваа фаза ќе биде да се испита до кој степен модулите поставени на е-учење придонеле за 1. подигнување на свесноста на изучувачите за прагматичките принципи во јазикот кој се изучува и 2. развивање на прагматичката компетенција на изучувачите.

Ж) **Издавање на книга** во која ќе се опишат резултатите и искуствата од истражувањето. Стекнатите искуства ќе бидат посебно значајни за лицатата вклучени во образованието, како за креаторите на наставни програми, така и за изведувачите на наставата. На креаторите на наставните програми ќе им дадат насоки за елементите кои треба да се вклучат во наставата за развивање на прагматичките компетенции на изучувачите, а на изведувачите ќе им дадат некои конкретни идеи како тоа може да се постигне.

З) **Сумирање на резултатите од проектот и негова десиминација**. За оваа цел ќе биде организиран собир за сите заинтересирани страни: МОН, Бирото за развој на образованието, Националната агенција за високо образование, катедрите за јазици при универзитетите во Р. Македонија, како и други домашни и странски институции поврзани со образованието.

6. Временска рамка

Гореопишаните активности се распределени во следнава временска рамка:

Месеци 1-6: Разгледување на досегашните истражувања, креирање на инструменти за евалуација на прагматичката компетенција на изучувачите и избор на студенти-учесници во проектот.

Месеци 7-12: Определување на прагматичките карактеристики кои ќе бидат предмет на истражување и креирање модули на е-учење.

Месеци 13-18: Изработка на модулите на е-учење од страна на студентите и определување на инструменти за нивна евалуација.

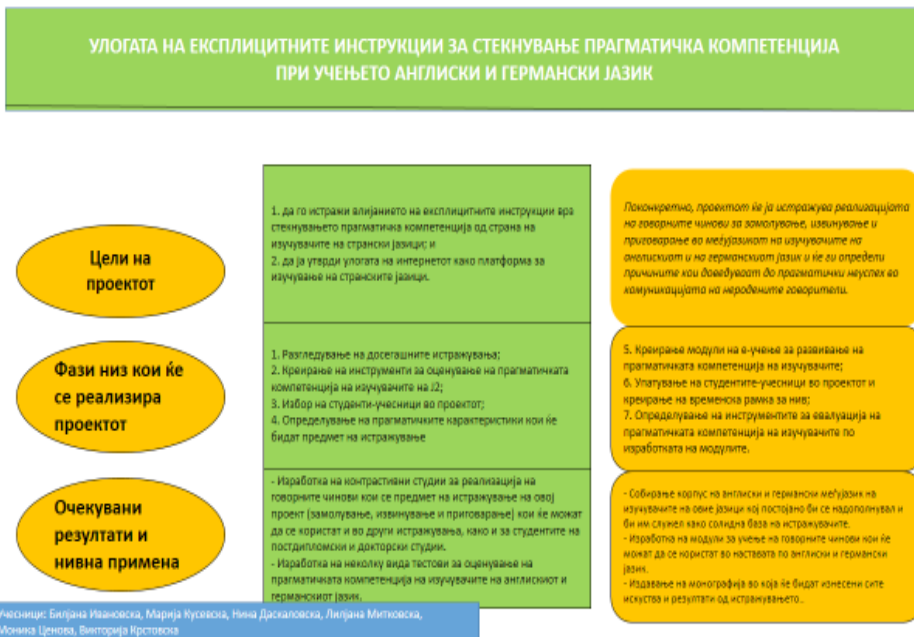
Месеци 19-24: Издавање на книга и организација на собир.

7. Очекувани резултати и нивна примена

Со истражувањата од овој проект се очекува да се дојде до следниве резултати:

- Изработка на контрастивни студии за реализација на говорните чинови кои се предмет на истражување на овој проект (замолување, извинување и приговарање) кои ќе можат да се користат и во други истражувања, како и за студентите на постдипломски и докторски студии.
- Изработка на неколку вида тестови за оценување на прагматичката компетенција на изучувачите на англискиот и германскиот јазик.
- Собирање корпус на англиски и германски меѓујазик на изучувачите на овие јазици кој постојано би се надополнувал и би им служел како солидна

- база на истражувачите.
- Изработка на модули за учење на говорните чинови на замолување, извинување и приговарање кои ќе можат да се користат во наставата по англиски и германски јазик.
- Издавање на книга во која ќе бидат изнесени сите искуства и резултати од истражувањето. Таа би пополнила дел од празнината која постои во македонската научна мисла во врска со прагматиката, прагматичките истражувања и стекнувањето прагматичка компетенција.

Слика 1. Претставување на основните карактеристики и фази на развој на именуваниот проект

8. Користена литература Англиски јазик

1. Beebe, L. M., Takahashi, T., & Uliss-Weltz, R. (1990). Pragmatic transfer in ESL refusals. Bo R. Scarcella, E. Anderson, & S. D. Krashen, *On the development of communicative competence in a second language* (стр. 55-73). New York: Newbury House.
2. Bergman, L. M., & Kasper, G. (1993). Perception and performance in native and nonnative apology. Bo G. Kasper, & S. Blum-Kulka, *Interlanguage pragmatics: Requests and apologies* (стр. 82-108). Oxford: Oxford University Press.
3. Blum-Kulka, S., House, J., & Kasper, G. (1989). *Cross-cultural pragmatics: requests and apologies*. Norwood: Ablex Publishing Corporation.

4. Boxer, D. (1993). *Complaining and commiserating*. New York: Peter Lang Publishing.
5. Butler, C. D. (2001). The role of context in the apology speech act: A socio-constructivist analysis of interpretations of native English-speaking college students. *Dissertation. Bell & Howel Information Learning Company*. Ann Arbor, MI: ProQuest Dissertations and Theses.
6. Caffi, C. (2007). *Mitigation*. New York: ELSEVIER.
7. Czerwionka, L. (2012). Mitigation: The combined effects of imposition and certitude. *Journal of Pragmatics 44*, 1163--1182.
8. Deutschmann, M. (2003). *Apologising in British English*. Umea: Umea Universitet.
9. Economidou-Kogetsidis, M. (2013). Strategies, modification and perspective in native speakers' requests: A comparison of WDCT and naturally occurring requests. *Journal of Pragmatics 53*, 21-38.
10. Halliday, M. A., Hyde, M., & Kullman, J. (2004). *Intercultural communication*. New York: Routledge.
11. Ishihara, N., & Cohen, A. (2010). *Teaching and learning pragmatics: Where language and culture meet*. London: Longman.
12. Kádár, D. Z., & Bargiella-Chiappini, F. (2011). *Politeness across cultures*. New York: Palgrave Macmillan.
13. Kasper, G., & Rose, K. R. (2002). *Pragmatic development in a second language*. Oxford: Blackwell.
14. Kaur, J. (2011). Intercultural communication in English as a lingua franca: Some sources of misunderstanding. *Intercultural Pragmatics 8-1*, 93-116.
15. Kiesling, S., & Paulston, C. (2005). *Intercultural Discourse and Communication*. Malden, MA: Blackwell Publishing.
16. Kramer-Moore, D., & Moore, M. (2003). Pardon me for breathing: Seven types of apology. *ETC: A Review of General Semantics 60* (2).

Германски јазик

1. Bischof N.: *Struktur und Bedeutung*, 1998, S.317-333, ISBN 3456830807 (Eine Einführung in die proximate und die ultimate Systemtheorie für Psychologen)
2. Bojkovska E.: „Mehrdeutigkeit in der deutschen und der makedonischen Nominalphrase“, Nomen est omen. Name und Identität in Sprache, Literatur und Kultur. Beiträge der 3. Jahreskonferenz des Südosteuropäischen Germanistenverband (SOEGV) in Ohrid, Mazedonien, 28.-30.10.2009. Skopje, 2011a, стр. 207-221.
3. Bojkovska E.: „Зборовната група детерминатори во македонскиот и во германскиот јазик“, Годишен зборник на Филолошкиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип, год. 2, вол. 2, 2011б, стр. 101-110. D. Gacov : *Germaniska gramatika*, NUB „Kliment Ohridski“, Skopje 1995.
4. Bublitz W.: *Englische Pragmatik*, Berlin: Erich Schmidt 2001.
5. Ehlich K. /J. Rehbein: *Muster und Institution*. Tübingen: Narr 1986.
6. Ernst П.: *Pragmalinguistik. Grundlagen, Methoden, Probleme*. Berlin, New York: de Gruyter 2002.

7. Ehrhardt C.: Jürgen Heringer H.: *Pragmatik*. - Fink, Paderborn 2011 (UTB; 3480). - (Linguistik für Bachelor) - ISBN 978-3-7705-5168-2.
8. Geissner H.: *Pragmalinguistik oder Rhetorik*, in: ders. (Hg.), *Rhetorik und Pragmatik*, Ratingen u.a. 1975.
9. Gethmann C. Fr.: *Logik und Pragmatik* Zum Rechtfertigungsproblem logischer Sprachregeln. Suhrkamp, Frankfurt am Main 1982, ISBN 978-3-518-27999-1.J. L. Austin: *How to do things with Words*. Oxford: Clarendon Press 1962. (dt. Zur Theorie der Sprechakte, Stuttgart: Reclam 9396)
10. Hoffmann L. (Hrsg.): *Sprachwissenschaft*. Berlin: de Gruyter 2000.
11. Levinson S. C.: *Pragmatik*. Tübingen: Niemeyer 1983/2000.
12. Meibauer J.: *Pragmatik*. Tübingen: Stauffenburg 1999.